

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 24.6.2002
KOM(2002) 336 slutlig

2002/0131 (COD)

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV

om arbetstidens förläggning i vissa avseenden

(kodifierad version)

(framlagt av Kommissionen)

MOTIVERING

1. Inom "Medborgarnas Europa" fäster kommissionen stor vikt vid att gemenskapsrättens förenklas och förtydligas för att den skall bli mer tillgänglig och begriplig för medborgarna och därmed ge dem nya möjligheter och tillfällen att utöva de särskilda rättigheter som de kan åberopa.

Ett hinder för att uppnå detta mål är dock att ett stort antal bestämmelser som har ändrats flera gånger och ofta på ett genomgripande sätt finns spridda i såväl den ursprungliga rättsakten som i senare ändringsrättsakter. För att kunna fastställa vilka bestämmelser som gäller fordras därför att ett stort antal rättsakter kontrolleras och jämförs.

Gemenskapsrättens klarhet och överskådlighet är därför beroende av att ofta ändrade bestämmelser kodifieras.

2. Genom sitt beslut av den 1 april 1987 uppdrog kommissionen åt sina avdelningar att företa en konstitutiv eller officiell kodifiering av rättsakter senast efter det att de ändrats för tionde gången, samtidigt som den underströk att detta var en minimiregel, eftersom avdelningarna i syfte att uppnå en klar och begriplig gemenskapslagstiftning bör sträva efter att så snart som möjligt kodifiera de texter som de har ansvar för.

3. I ordförandeskapets slutsatser från Europeiska rådet i Edinburgh i december 1992 bekräftades dessa prioriteringar, samtidigt som vikten av en konstitutiv eller officiell kodifiering underströks "eftersom den garanterar rättssäkerhet i fråga om vilken lagstiftning som är tillämplig vid en viss tidpunkt i en viss fråga".

När kodifieringen utförs skall gemenskapens normala lagstiftningsförfarande respekteras fullt ut.

Eftersom rättsakterna inte får ändras i sak i samband med en konstitutiv eller officiell kodifiering enades Europaparlamentet, rådet och kommissionen genom ett interinstitutionellt avtal av den 20 december 1994 om en påskyndad arbetsmetod i syfte att snabbt kunna anta kodifierade rättsakter.

4. Detta förslag till kodifiering¹ av Europaparlamentets och rådets direktiv 93/104/EG av den 30 november 1993 om arbetstidens förläggning i vissa avseenden syftar till att genomföra en sådan kodifiering. Det nya direktivet ersätter de olika direktiv som omfattas av kodifieringen². Förslaget följer de kodifierade texterna vad beträffar innehållet i sak och begränsar sig därmed till att föra samman texterna, vilket innebär att de ändringar som krävs till följd av kodifieringen endast är av formell karaktär.

---

¹ Förslaget finns infört i lagstiftningsprogrammet för 2002.

² Bilaga I del A i detta förslag.

5. Detta förslag till kodifiering har utarbetats på grundval av en föregående konsolidering på alla officiella språk av texten i direktiv 93/104/EG, och på grundval av ändringsrättsakter som har utformats med hjälp av det informationssystem vid Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer. Fastän artiklarna omnummerats, återges dock både den nya och den gamla numreringen i en jämförelsetabell i bilaga II till det kodifierade direktivet.

↓ 93/104/EC

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV

om arbetstidens förläggning i vissa avseenden

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT
DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 137.2 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande³,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande⁴,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget, och

av följande skäl:

→₁ 2000/34/EG Skäl (2)

- (1) I rådets direktiv 93/104/EG av den 23 november 1993 om arbetstidens förläggning i vissa avseenden⁶ →₁ föreskrivs minimikrav för säkerhet och hälsa vid förläggningen av arbetstiden i fråga om dygnsvila, raster, veckovila, begränsning av veckoarbetstiden, årlig semester samt former av nattarbete, skiftarbete och arbetsrytm ←₁. Detta direktiv har ändrats på ett genomgripande sätt⁷. För att skapa klarhet och överskådlighet bör det direktivet därför kodifieras.

³ EGT C

⁴ EGT C

⁵ EGT C

⁶ EGT L 307, 13.12.1993, s. 18. Direktivet ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/34/EG (EGT nr L 195, 1.8.2000, s. 41).

⁷ Se bilaga I del A.

↓ 2000/34/EG Skäl (1)

- (2) I artikel 137 i fördraget föreskrivs att gemenskapen skall understödja och komplettera medlemsstaternas verksamhet för att förbättra arbetsmiljön för att skydda arbetstagarnas hälsa och säkerhet. I direktiv som antas på grundval av denna artikel skall sådana administrativa, finansiella och rättsliga ålägganden undvikas som motverkar tillkomsten och utvecklingen av små och medelstora företag.

↓ 93/104/EG Skäl (3) (anpassad)

- (3) Rådets direktiv 89/391/EEG av den 12 juni 1989 om åtgärder för att främja förbättringar av arbetstagarnas säkerhet och hälsa i arbetet⁸ förblir fullt tillämpligt på de områden som omfattas av det här direktivet utan att det påverkar tillämpningen av strängare eller mer detaljerade bestämmelser i detta.

↓ 93/104/EG Skäl (5)

- (4) Arbetstagarnas säkerhet, hygien och hälsa på arbetsplatsen är ett mål som inte bör vara underkastat rent ekonomiska hänsyn.

↓ 93/104/EG Skäl (8) (anpassad)
→₁ 2000/34/EG Skäl (11)

- (5) →₁ Alla arbetstagare bör ha lämpliga viloperioder. Begreppet ”vila” måste uttryckas i tidsenheter, dvs. i dagar, timmar och/eller delar av dessa ← . För att trygga hälsa och säkerhet för arbetstagare inom gemenskapen bör arbetstagarna ges dygnsvila, veckovila och semester av en viss minsta längd samt tillräckliga raster. I detta sammanhang är det även nödvändigt att sätta en övre gräns för veckoarbetstiden.

↓ 93/104/EG Skäl (9) (anpassad)

- (6) Hänsyn bör tas till Internationella arbetsorganisationens (ILO) principer när det gäller arbetstidens förläggning, inklusive de som avser nattarbete.

↓ 93/104/EG Skäl (11)

- (7) Forskningen har visat att människokroppen nattetid är känsligare för störningar och även för vissa betungande former av arbetsorganisation och att långa perioder av nattarbete kan vara hälsovådliga för arbetstagare och äventyra säkerheten på arbetsplatsen.

---

⁸ EGT L 183, 29.6.1989, s. 1.

↓ 93/104/EG Skäl (12)

- (8) Det finns ett behov av att begränsa arbetstidens längd vid perioder av nattarbete, inklusive övertid, och att se till att arbetsgivare som regelbundet sysselsätter nattarbetande anmäler det till de behöriga myndigheterna om dessa begär det.

↓ 93/104/EG Skäl (13)

- (9) Det är viktigt att nattarbetande har rätt till en kostnadsfri hälsoundersökning innan de börjar anställningen och därefter till regelbundna hälsoundersökningar och att de snarast möjligt omplaceras till lämpligt dagarbete om de har problem med hälsan.

↓ 93/104/EG Skäl (14)

- (10) Natt- och skiftarbetandes situation kräver att nivån på säkerhet och hälsoskydd anpassas till arbetets art och att skyddsåtgärder, förebyggande åtgärder och resurser är effektiva.

↓ 93/104/EG Skäl (15)

- (11) Vissa arbetsförhållanden kan ha en skadlig inverkan på arbetstagarnas hälsa och säkerhet. Arbete som organiseras enligt en viss rytm bör ta hänsyn till den allmänna principen om att anpassa arbetet till arbetstagaren.

↓ 2000/34/EG Skäl (12)
(anpassad)

- (12) Ett europeiskt avtal om arbetstiden för sjömän har genomförts genom rådets direktiv 1999/63/EG av den 21 juni 1999 om det avtal om arbetstidens organisation för sjömän som ingåtts mellan European Community Shipowners' Association (ESCA) och Federation of Transport Workers' Unions in the European Union (FST)⁹, i enlighet med artikel 139.2 i fördraget. Bestämmelserna i detta direktiv bör därför inte gälla sjömän.

↓ 2000/34/EG Skäl (13)
(anpassad)

- (13) När det gäller de andelsfiskare som är arbetstagare bör medlemsstaterna ges möjlighet att, i enlighet med detta direktiv, fastställa villkoren för rätten till och beviljandet av årlig semester, däribland bestämmelser om betalning.

---

⁹ EGT L 167, 2.7.1999, s. 33.

↓ 2000/34/EG Skäl (14)

- (14) De särskilda normer som fastställs i övriga gemenskapsinstrument när det gäller t.ex. viloperioder, arbetstid, årlig semester och nattarbete för vissa kategorier av arbetstagare bör ha företräde framför bestämmelserna i detta direktiv.

↓ 93/104/EG Skäl (17)

- (15) Med hänsyn till att arbetstidens förläggning antagligen medför problem inom företagen verkar det önskvärt att tillåta flexibilitet vid tillämpningen av vissa bestämmelser i detta direktiv samtidigt som man tryggar efterlevnaden av principerna om arbetstagarnas hälsa och säkerhet.

↓ 93/104/EG Skäl (18)

- (16) Det är nödvändigt att tillåta att vissa bestämmelser beroende på omständigheterna i enskilda fall får bli föremål för avvikande tillämpningar av medlemsstaterna eller av arbetsmarknadens parter. Som allmän regel vid en avvikande tillämpning bör de berörda arbetstagarna ges motsvarande kompensationsledighet.

↓

- (17) Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas skyldigheter vad gäller de tidsfrister för genomförande av de direktiv som anges i bilaga I, del B.

↓ 93/104/EG

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

RÄCKVIDD OCH DEFINITIONER

Artikel 1

Ändamål och räckvidd

1. I detta direktiv föreskrivs minimikrav på säkerhet och hälsa vid förläggningen av arbetstiden.
2. Detta direktiv är tillämpligt på
  - a) minimitider för dygnsvila, veckovila och årlig semester, vidare på raster och begränsning av veckoarbetstiden, samt

- b) vissa former av nattarbete, skiftarbete och arbetsrytm.

↓2000/34/EG art. 1, pt. 1

3. Detta direktiv skall tillämpas på all verksamhet, såväl offentlig som privat, i den betydelse som avses i artikel 2 i direktiv 89/391/EEG, utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 14, 17 och 18 i detta direktiv.

Detta direktiv skall inte tillämpas på sjömän, enligt definitionen i direktiv 1999/63/EG, dock utan att detta påverkar tillämpningen av artikel 2.8 i detta direktiv.

↓93/104/EG

4. Bestämmelserna i direktiv 89/391/EEG är fullt tillämpliga på de fall som avses i punkt 2 utan att det påverkar strängare eller mer detaljerade bestämmelser i det här direktivet.

Artikel 2

Definitioner

I detta direktiv används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

1. *arbetstid*: alltid i enlighet med nationell lagstiftning eller praxis då arbetstagaren står till arbetsgivarens förfogande samt därvid utför aktiviteter eller uppgifter.
2. *viloperiod*: varje period som inte är arbetstid.
3. *natt*: varje period om minst sju timmar, bestämd enligt nationell lagstiftning, som omfattar perioden mellan midnatt och 05.00.
4. *nattarbetande*:
  - a) varje arbetstagare som normalt utför minst tre timmar av sitt dagliga arbete nattetid, och
  - b) varje arbetstagare som troligen kommer att fullgöra en viss del av sin årsarbetstid nattetid; denna del bestäms av den berörda medlemsstaten
    - i) genom nationell lagstiftning efter samråd med arbetsmarknadens parter, eller
    - ii) genom kollektivavtal på nationell eller regional nivå.
5. *skiftarbete*: varje metod att dela in arbetet i skift varigenom arbetstagare avlöser varandra vid samma arbetsplatser enligt en viss arbetsgång, även då denna är roterande; skiften kan vara kontinuerliga eller diskontinuerliga; metoden kan medföra att arbetstagare måste arbeta vid olika tider under en given period av dagar eller veckor.

6. *skiftarbetare*: varje arbetstagare vars arbetsschema ingår i skiftarbete.

↓ 2000/34/EG art. 1, pt. 2

7. *mobila arbetstagare*: arbetstagare som är anställda som resande personal av företag som bedriver person- eller godstransport på väg, i luften eller via inre vattenvägar.
8. *offshorearbete*: arbete som huvudsakligen utförs på eller från offshoreanläggningar (inklusive oljeborrplattformar) i direkt eller indirekt anslutning till prospektering, utvinning eller exploatering av mineraltillgångar, inbegripet kolväten, samt dykning i anslutning till sådan verksamhet, oavsett om dykningen utförs från en offshoreanläggning eller från ett fartyg.
9. *tillräcklig vila*: att arbetstagarna har regelbundna viloperioder, vars längd anges i tidsenheter och som är tillräckligt långa och sammanhängande för att säkerställa att de inte på grund av trötthet eller ojämn arbetsrytm skadar sig själva, sina kolleger eller andra personer och att deras hälsa inte tar skada, vare sig på kort eller lång sikt.

↓ 93/104/EG

KAPITEL II

MINIMIPERIODER FÖR VILA - ANDRA BESTÄMMELSER OM ARBETSTIDENS FÖRLÄGGNING

Artikel 3

Dygnsvila

Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som behövs för att se till att varje arbetstagare får minst 11 timmars sammanhängande ledighet per 24-timmarsperiod.

Artikel 4

Raster

Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som behövs för att se till att varje arbetstagare - då arbetsdagen är längre än sex timmar - får en rast. Den närmare utformningen, däribland rastens längd och på vilka villkor den ges, skall fastställas i kollektivavtal eller, då detta inte lyckas, genom nationell lagstiftning.

Artikel 5

Veckovila

Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som behövs för att se till att varje arbetstagare under varje period om sju dagar får minst 24 timmars sammanhängande ledighet plus den 11 timmars dygnsvila som avses i artikel 3.

Om sakliga, tekniska eller arbetsorganisatoriska förhållanden berättigar det får en ledighet om minst 24 timmar tillämpas.

Artikel 6

Begränsning av veckoarbetstiden

Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som behövs för att se till att

- a) veckoarbetstiden begränsas genom lagar och andra författningar eller genom kollektivavtal,
- b) den genomsnittliga arbetstiden under varje sjudagarsperiod inklusive övertid inte överstiger 48 timmar.

Artikel 7

Årlig semester

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som behövs för att se till att varje arbetstagare får en årlig betald semester om minst fyra veckor i enlighet med vad som föreskrivs genom nationell lagstiftning eller praxis angående rätten till och beviljandet av en sådan semester.
2. Den årliga semestern får inte utbytas mot kontant ersättning, utom då anställningen avslutas.

KAPITEL III

NATTARBETE - SKIFTARBETE - ARBETSRYTM

Artikel 8

Nattarbetets längd

Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som behövs för att se till att

- a) den normala arbetstiden för nattarbetande inte överstiger ett genomsnitt av åtta timmar under varje 24-timmarsperiod,

- b) nattarbetande vars arbete innebär särskilda risker eller stor fysisk eller mental ansträngning inte arbetar mer än åtta timmar inom en 24-timmarsperiod när de utför nattarbete.

↓ 93/104/EG (anpassad)

För tillämpningen av b skall arbete som innebär särskilda risker eller stor fysisk eller mental ansträngning definieras genom nationell lagstiftning eller praxis eller genom kollektivavtal, med hänsyn tagen till nattarbetets särskilda konsekvenser och risker.

↓ 93/104/EG

Artikel 9

Hälsoundersökning och omplacering av nattarbetande till dagarbete

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som behövs för att se till att
  - a) nattarbetande har rätt till en kostnadsfri hälsoundersökning innan de börjar anställningen och därefter till regelbundna hälsoundersökningar,
  - b) nattarbetande som har hälsoproblem som kan visas bero på nattarbetet om det är möjligt omplaceras till lämpligt dagarbete.
2. Den kostnadsfria hälsoundersökning som avses i punkt 1 a skall omfattas av lagstadgad tystnadsplikt.
3. Den kostnadsfria hälsoundersökning som avses i punkt 1 a får utföras inom den offentliga sjukvården.

Artikel 10

Garantier för nattarbete

Medlemsstaterna får för vissa kategorier av nattarbetande meddela särskilda regler enligt villkor som fastställs genom nationell lagstiftning eller praxis, när det gäller arbetstagare som riskerar hälsa eller säkerhet genom sitt nattarbete.

Artikel 11

Anmälan om regelbunden sysselsättning av nattarbetande

Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som behövs för att se till att arbetsgivare som regelbundet sysselsätter nattarbetande anmäler detta till de behöriga myndigheterna om dessa begär det.

Artikel 12

Skydd av hälsa och säkerhet

Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som behövs för att se till att

- a) nattarbetande och skiftarbetare har ett hälso- och säkerhetsskydd som motsvarar arten av deras arbete,
- b) skyddsåtgärder och skyddsanordningar för nattarbetande och skiftarbetande motsvarar dem som finns för andra arbetstagare och att dessa är tillgängliga alla tider på dygnet.

Artikel 13

Arbetsrytm

Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som behövs för att se till att en arbetsgivare som avser att organisera arbetet enligt en viss rytm tar hänsyn till den allmänna principen om att anpassa arbetet till arbetstagaren, särskilt i syfte att lindra effekterna av monotona arbetsuppgifter och arbete i ett i förväg fastställt tempo beroende på arbetets art. Arbetsgivaren skall även ta hänsyn till kraven på hälsa och säkerhet, särskilt beträffande avbrott under arbetstiden.

KAPITEL IV

ÖVRIGA BESTÄMMELSER

↓ 2000/34/EG art. 1, pt. 4

Artikel 14

Mer detaljerade gemenskapsbestämmelser

Detta direktiv skall inte tillämpas när andra gemenskapsinstrument innehåller särskilda mer detaljerade föreskrifter om arbetstidens förläggning för vissa yrken eller arbeten.

↓ 93/104/EG

Artikel 15

Gynnsammare bestämmelser

Detta direktiv skall inte påverka medlemsstaternas rätt att tillämpa eller införa författningsbestämmelser eller en administrativ praxis som bättre skyddar arbetstagarnas hälsa

och säkerhet eller underlättar eller tillåter tillämpningen av kollektivavtal som bättre skyddar arbetstagarnas hälsa och säkerhet.

Artikel 16

Beräkningsperioder

Medlemsstaterna får föreskriva följande:

- a) För tillämpningen av artikel 5 (veckovila): En beräkningsperiod som inte överstiger 14 dagar.
- b) För tillämpningen av artikel 6 (begränsning av veckoarbetstiden): En beräkningsperiod som inte överstiger fyra månader.

De perioder av årlig betald semester som beviljas i enlighet med artikel 7 liksom även sjukfrånvaro skall inte inkluderas eller skall vara neutrala vid beräkningen av genomsnittet.

- c) För tillämpningen av artikel 8 (nattarbetets längd): En beräkningsperiod som bestäms efter samråd med arbetsmarknadens parter på nationell eller regional nivå.

Om den veckovila på minst 24 timmar som avses i artikel 5 faller inom nyssnämnda period skall den inte inkluderas vid beräkningen av genomsnittet.

Artikel 17

Avvikelser

↓ 93/104/EG (anpassad)

- 1. Med iakttagande av de allmänna principerna för arbetstagarnas hälsa och säkerhet får medlemsstaterna göra avvikelser från artiklarna 3-6, 8 och 16. Avvikelser får göras när - med hänsyn till det aktuella arbetets särskilda art - arbetstidens längd inte mäts eller bestäms i förväg eller kan bestämmas av arbetstagarna själva. Detta gäller särskilt beträffande

---

↓ 93/104/EG

- a) företagsledare eller andra personer med självständiga beslutsbefogenheter,
- b) anställda i familjeföretag, eller
- c) arbetstagare som tjänstgör vid religiösa ceremonier i kyrkor och religiösa samfund.

↓ 93/104/EG (anpassad)

2. Avvikelser som föreskrivs i punkterna 3, 4 och 5 får fastställas genom lagstiftning eller andra författningsbestämmelser eller genom kollektivavtal under förutsättning att de berörda arbetstagarna ges motsvarande kompensationsledighet eller - i undantagsfall när det av objektiva skäl inte är möjligt att bevilja sådan kompensationsledighet - att arbetstagarna erbjuds lämpligt skydd.

↓ 2000/34/EG art. 1, pt. 5 (anpassad)

3. Enligt punkt 2 i denna artikel skall avvikelser från artiklarna 3, 4, 5, 8 och 16 tillåtas
- a) i fråga om verksamhet då det föreligger långt avstånd mellan arbetstagarens bostad och arbetsplats såsom vid offshorearbete, eller då arbetstagarens olika arbetsplatser ligger långt ifrån varandra,
  - b) i fråga om säkerhets- och övervakningsarbeten som kräver permanent närvaro för att skydda egendom eller personer, särskilt i fråga om säkerhetsvakter, vaktmästare eller vaktbolag,
  - c) i fråga om arbeten som kräver en kontinuitet i servicen eller produktionen, särskilt
    - i) service i form av reception, behandling eller vård på sjukhus och liknande inrättningar, inbegripet det arbete som utförs av läkare under utbildning, institutioner eller fängelser,
    - ii) hamn- eller flygplatsarbete,
    - iii) press, radio, television, filmproduktion, post- och telekommunikation, ambulans, brand- och civilförsvar,
    - iv) produktion och distribution av gas, vatten och el, sophämtning och sopförbränningsanläggningar,
    - v) industrier i vilka arbetet inte kan avbrytas av tekniska skäl,
    - vi) forsknings- och utvecklingsarbete,
    - vii) jordbruk,
    - viii) arbetstagare som är inbegripna i transport av passagerare i reguljär stadstransporttjänst,
  - d) på områden inom vilka det förekommer förutsägbara arbetstoppar, särskilt
    - i) jordbruk,
    - ii) turism,

- iii) postservice,
- e) i fråga om personer som arbetar inom järnvägstransport
  - i) med intermittent arbete,
  - ii) som fullgör sin arbetstid på tåg, eller
  - iii) vilkas verksamhet har samband med tågtidtabeller och som säkerställer en kontinuerlig och regelbunden järnvägstrafik.

↓ 93/104/EG

- f) under de omständigheter som beskrivs i artikel 5.4 i direktiv 89/391/EEG,
- g) vid olycksfall eller då risken för olycksfall är överhängande.

↓ 93/104/EG (anpassad)

4. Enligt punkt 2 i denna artikel skall avvikelser från artiklarna 3 och 5 tillåtas
- a) i fråga om skiftarbete varje gång ett nytt skift går på och inte kan ta en dygnsvila eller veckovila mellan slutet av ett skift och början av nästa,
  - b) i fråga om arbete som delas upp i perioder under dagens lopp, särskilt städarbete.

↓ 2000/34/EG art. 1, pt. 6
(anpassad)

5. Enligt punkt 2 i denna artikel skall avvikelser från artikel 6 och artikel 16 b tillåtas när det gäller läkare under utbildning enligt bestämmelserna i andra - sjätte stycket i denna punkt.

Med avseende på artikel 6 skall avvikelser som avses i första stycket tillåtas under en övergångsperiod på fem år räknat från den 1 augusti 2004.

Medlemsstaterna kan vid behov under ytterligare högst två år beakta svårigheter när det gäller att uppfylla bestämmelserna om arbetstid med avseende på deras ansvar för organisationen och tillhandahållande av hälso- och sjukvård. Minst sex månader före övergångsperiodens utgång skall den berörda medlemsstaten informera kommissionen med angivande av sina skäl, så att kommissionen, efter lämpliga samråd, kan avge ett yttrande inom tre månader från det att sådan information mottagits. Om medlemsstaten inte följer kommissionens yttrande skall den motivera sitt beslut. Medlemsstatens meddelande och motivering samt kommissionens yttrande skall offentliggöras i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* och översändas till Europaparlamentet.

Medlemsstaterna kan vid behov under ytterligare en period på ett år beakta särskilda svårigheter när det gäller att uppfylla de skyldigheter som avses i tredje stycket. De skall följa det förfarande som anges i det stycket.

Medlemsstaterna skall säkerställa att veckoarbetstimmarna aldrig överskrider i genomsnitt 58 timmar under de första tre åren av övergångsperioden, i genomsnitt 56 timmar under de följande två åren och i genomsnitt 52 timmar under eventuellt återstående tid.

Arbetsgivaren skall i god tid samråda med arbetstagarnas företrädare för att nå en överenskommelse, när detta är möjligt, om villkoren för övergångsperioden. Inom de gränser som anges i femte stycket kan en sådan överenskommelse omfatta

- a) det genomsnittliga antalet veckoarbetstimmar under övergångsperioden, och
- b) de åtgärder som skall vidtas för att minska antalet veckoarbetstimmar till i genomsnitt 48 timmar vid slutet av övergångsperioden.

Med avseende på artikel 16 b, skall avvikelser som avses i första stycket tillåtas under förutsättning att beräkningsperioden inte överstiger tolv månader, under den första delen av den övergångsperiod som fastställs i femte stycket, och sex månader därefter.

↓ 93/104/EG art. 17.3 och 17.4 (anpassad)

Artikel 18

Undantag genom kollektivavtal

1. Avvikelser får göras från artiklarna 3, 4, 5, 8 och 16 genom kollektivavtal på nationell eller regional nivå eller genom kollektivavtal på en lägre nivå om det tillåts genom sådana avtal.

De medlemsstater som saknar ett system för kollektivavtal på nationell eller regional nivå i de fall som omfattas av detta direktiv, och vidare de medlemsstater som för detta ändamål har en särskild lagstiftning får inom ramen för sådan lagstiftning - i enlighet med nationell lagstiftning eller praxis - tillåta avvikelser från artiklarna 3, 4, 5, 8 och 16. Detta får ske genom kollektivavtal på lämplig nivå.

De avvikelser som avses i första och andra styckena skall tillåtas på villkor att motsvarande kompensationsledighet beviljas de berörda arbetstagarna eller - i undantagsfall, när det inte är möjligt att bevilja sådan ledighet av objektiva skäl - att de berörda arbetstagarna ges lämpligt skydd.

Medlemsstaterna får föreskriva om

- a) hur arbetsmarknadens parter skall tillämpa denna punkt, och

- b) tillämpningen av de bestämmelser i kollektivavtal som sluts i enlighet med detta stycke på andra arbetstagare i enlighet med nationell lagstiftning eller praxis.
2. Den möjlighet att göra avvikelser från artikel 16 b som föreskrivs i artikel 17.3 och i punkt 1 i denna artikel får inte leda till en längre beräkningsperiod än sex månader.

Under iakttagande av de allmänna principerna om skyddet av arbetstagarnas hälsa och säkerhet skall dock medlemsstaterna ha möjlighet att - av sakliga, tekniska eller arbetsorganisatoriska skäl - tillåta kollektivavtal om beräkningsperioder som inte överstiger 12 månader.

Före den 23 november 2003 skall rådet på förslag från kommissionen, åtföljt av en utvärdering, på nytt granska bestämmelserna i denna punkt och besluta om ett lämpligt förfarande.

↓ 2000/34/EG art. 1, pt. 7

Artikel 19

Mobila arbetstagare och offshorearbete

1. Artiklarna 3, 4, 5 och 8 skall inte gälla mobila arbetstagare.
- Medlemsstaterna skall dock vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att mobila arbetstagare har rätt till tillräcklig vila utom under de omständigheter som anges i artikel 17.3 f och g.
2. Under förutsättning att de allmänna principerna om skydd av arbetstagarnas hälsa och säkerhet respekteras, och under förutsättning att samråd förts mellan arbetsmarknadens parter och försök gjorts för att uppmuntra alla former av relevant social dialog, inbegripet förhandlingar om parterna så önskar, får medlemsstaterna på objektiva grunder eller av tekniska skäl, eller av skäl som har att göra med arbetets organisation, utsträcka den beräkningsperiod som avses i artikel 16 b till tolv månader för arbetstagare som huvudsakligen utför offshorearbete.

↓ 2000/34/EG art. 1, pt. 7 (anpassad)

3. Kommissionen skall senast den 1 augusti 2005, efter samråd med medlemsstaterna och med arbetsgivar- och arbetstagarparter på europeisk nivå, granska hur bestämmelserna fungerar vad gäller hälso- och säkerhetsmässiga aspekter för arbetstagare som utför offshorearbete i syfte att vid behov lägga fram lämpliga ändringar.

Artikel 20

Arbetstagare ombord på sjögående fiskefartyg

1. Artiklarna 3-6 och 8 skall inte gälla arbetstagare ombord på sjögående fiskefartyg som för en medlemsstats flagg.

Medlemsstaterna skall dock vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att alla arbetstagare ombord på ett sjögående fiskefartyg som för en medlemsstats flagg har rätt till tillräcklig vila samt att begränsa veckoarbetstiden till maximalt 48 timmar i genomsnitt under en beräkningsperiod på tolv månader.

2. Inom de gränser som anges i punkterna 1 andra stycket, 3 och 4 skall medlemsstaterna vidta de åtgärder som krävs för att, med hänsyn till behovet att skydda sådana arbetstagares säkerhet och hälsa, säkerställa att

- a) arbetstiden begränsas till ett högsta antal timmar som inte får överskridas under en viss period, eller
- b) ett minsta antal timmar för vila garanteras under en given period.

Det högsta antalet arbetstimmar eller minsta antalet vilotimmar skall närmare anges i lagar och andra författningar, genom kollektivavtal eller genom avtal mellan arbetsmarknadens parter.

3. Gränserna för arbets- eller vilotid skall vara antingen

- a) ett högsta antal timmar som arbetstiden inte får överskrida, nämligen
  - i) 14 timmar under varje 24-timmarsperiod och
  - ii) 72 timmar under varje 7-dagarsperiod,

eller

- b) ett lägsta antal timmar som vilotiden inte får understiga, nämligen
  - i) 10 timmar under varje 24-timmarsperiod och
  - ii) 77 timmar under varje 7-dagarsperiod.

4. Vilotiden får inte delas upp på mer än två perioder, av vilka den ena skall vara minst sex timmar lång och intervallen mellan två på varandra följande viloperioder skall inte överskrida 14 timmar.

5. I enlighet med de allmänna principerna om skydd av arbetstagares hälsa och säkerhet och på objektiva grunder eller av tekniska skäl, eller av skäl som har att göra med arbetets organisation, kan medlemsstaterna bevilja undantag från de gränser som anges i punkterna 1 andra stycket, 3 och 4, inbegripet fastställande av beräkningsperioder. Sådana undantag skall så långt som möjligt överensstämma med

de fastställda normerna, varvid hänsyn dock får tas till oftare förekommande eller längre ledighetsperioder eller beviljande av kompensationsledighet till arbetstagare. Dessa undantag kan fastställas

- i) i lagar och andra författningar under förutsättning att samråd, om möjligt, förts mellan företrädare för berörda arbetsgivare och arbetstagare och försök gjorts för att uppmuntra alla former av relevant social dialog, eller
  - ii) i kollektivavtal eller avtal mellan arbetsmarknadens parter.
6. Befälhavaren på ett sjögående fiskefartyg skall ha rätt att kräva att arbetstagare ombord arbetar det antal timmar som behövs för att trygga fartygets, de ombordvarandes eller lastens omedelbara säkerhet, eller för att bistå andra fartyg eller personer i sjönöd.

↓ 2000/34/EG art. 1, pt. 7 (anpassad)

7. Medlemsstaterna får föreskriva att arbetstagare ombord på sjögående fiskefartyg, för vilka det fastställs i nationell lagstiftning eller praxis att dessa fartyg inte tillåts fiska under en viss, period av kalenderåret, som är längre än en månad, skall inom denna period ta årlig semester i enlighet med artikel 7.

↓ 93/104/EG art. 18 (anpassad)

Artikel 21

Övriga bestämmelser

1. En medlemsstat skall ha möjlighet att inte tillämpa artikel 6 varvid medlemsstaten skall respektera de allmänna principerna om skydd av arbetstagarnas hälsa och säkerhet och vidta de åtgärder som behövs för att se till att
- a) ingen arbetsgivare kräver att en arbetstagare arbetar mer än 48 timmar under en period om sju dagar, beräknad som ett genomsnitt för den beräkningsperiod som avses i artikel 16 b, såvida han inte först har fått arbetstagarens medgivande,
  - b) ingen arbetstagare tillfogas skada av sin arbetsgivare på grund av att han inte är beredd att ge sitt samtycke att utföra sådant arbete,
  - c) arbetsgivaren för aktuella noteringar om alla arbetstagare som utför sådant arbete,
  - d) att noteringarna ställs till de behöriga myndigheternas förfogande och att dessa - av skäl som rör arbetstagarnas hälsa eller säkerhet - kan förbjuda eller begränsa möjligheten att överskrida begränsningen av veckoarbetstiden,
  - e) arbetsgivaren på begäran ger de behöriga myndigheterna information om fall då arbetstagare har gått med på att utföra arbete som överskrider 48 timmar

under en period om sju dagar, beräknad som ett genomsnitt under den beräkningsperiod som avses i artikel 16 b.

Före den 23 november 2003 skall rådet på förslag från kommissionen, åtföljt av en utvärdering, på nytt granska bestämmelserna i denna punkt och besluta om ett lämpligt förfarande.

2. Medlemsstaterna skall ha möjlighet att i fråga om tillämpningen av artikel 7 utnyttja en övergångsperiod som inte överstiger tre år från den 23 november 1996, under förutsättning att under övergångsperioden
  - a) varje arbetstagare får tre veckors årlig betald semester i enlighet med de villkor som föreskrivs för rätten till och beviljandet av semester genom nationell lagstiftning eller praxis, och
  - b) treveckorsperioden av årlig betald semester inte utbyts mot kontant ersättning, utom när anställningen upphör.
3. Om medlemsstaterna använder sig av de möjligheter som föreskrivs i denna punkt skall de genast anmäla detta till kommissionen.

Artikel 22

Skyddsnivå

Utan att det påverkar medlemsstaternas rätt att med hänsyn till förändrade omständigheter anta olika bestämmelser inom arbetstidens område, så länge de minimikrav som föreskrivs i detta direktiv följs, skall tillämpningen av detta direktiv inte utgöra skäl att sänka den allmänna nivån för det skydd som erbjuds arbetstagarna.

Artikel 23

Slutbestämmelser

1. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till bestämmelser i nationell lagstiftning som redan antagits eller skall antas inom det område som omfattas av detta direktiv.
2. Medlemsstaterna skall vart femte år till kommissionen inge en rapport om den praktiska tillämpningen av bestämmelserna i detta direktiv med bifogande av synpunkter från arbetsmarknadens parter.

Kommissionen skall informera Europaparlamentet, rådet, Ekonomiska och sociala kommittén och Rådgivande kommittén för arbetarskyddsfrågor om detta.
3. Vart femte år skall kommissionen till Europaparlamentet, rådet och Ekonomiska och sociala kommittén avge en rapport om tillämpningen av detta direktiv med hänsyn till artiklarna 21 och 22 och punkterna 1 och 2 i denna artikel.

Artikel 24

Översyn av bestämmelsernas funktion med avseende på arbetstagare ombord på sjögående fiskefartyg

Senast den 1 augusti 2009 skall kommissionen, efter samråd med medlemsstaterna och med arbetsmarknadens parter på europeisk nivå, göra en översyn av hur bestämmelserna om arbetstagare ombord på sjögående fiskefartyg fungerar och framför allt granska om dessa bestämmelser fortfarande är lämpliga, särskilt när det gäller hälsa och säkerhet, i syfte att vid behov föreslå lämpliga ändringar.

Artikel 25

Översyn av bestämmelsernas funktion med avseende på arbetstagare som arbetar med transport av passagerare

Senast den 1 augusti 2005 skall kommissionen, efter samråd med medlemsstaterna och med arbetsgivar- och arbetstagarparter på europeisk nivå, göra en översyn av hur bestämmelserna fungerar med avseende på arbetstagare som arbetar med transport av passagerare i reguljär stadstransporttjänst, i syfte att vid behov lägga fram lämpliga ändringar för att säkerställa ett enhetligt och adekvat tillvägagångssätt inom denna sektor.

Artikel 26

Upphävande

1. Direktiv 93/104/EG i dess lydelse enligt direktivet i bilaga 1 del A skall upphöra att gälla, utan att det påverkar medlemsstaternas skyldigheter vad gäller de tidsfrister för genomförande som anges i bilaga I del B.
2. Hänvisningar till det upphävda direktivet skall anses som hänvisningar till detta direktiv och skall läsas enligt jämförelsetabellen i bilaga II.

Artikel 27

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den 2 augusti 2004.

Artikel 28

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den

På Europaparlamentets vägnar

Ordförande

På rådets vägnar

Ordförande

Kommissionens förklaring om genomförande av artikel 17.5

Kommissionen förklarar att den innan den avger sitt yttrande har för avsikt att rådfråga arbetsgivar- och arbetstagersidan på europeisk nivå och medlemsstaternas företrädare för att avge sitt yttrande tre månader efter det att kommissionen blivit underrättad av medlemsstaterna.

BILAGA I

Del A

Upphävt direktiv och senare ändringar av det

(Artikel 26)

Rådets direktiv 93/104/EG (EGT L 307, 13.12.1993, s. 18)

Europaparlamentets och rådets direktiv (EGT L 195, 1.8.2000, s. 41)
2000/34/EG

Del B

Tidsfrister för genomförande

(Artikel 26)

Direktiv	Tidsfrist för genomförande
93/104/EG	23 november 1996
2000/34/EG	1 augusti 2003 ¹⁰

---

¹⁰ När det gäller läkare under utbildning skall detta datum vara den 1 augusti 2004. Se artikel 2 i direktiv 2000/34/EG.

BILAGA II

Jämförelsetabell

Direktiv 93/104/EG	Detta direktiv
Artikel 1 – 5	Artikel 1 – 5
Artikel 6 inledningsfras	Artikel 6 inledningsfras
Artikel 6.1	Artikel 6 a
Artikel 6.2	Artikel 6 b
Artikel 7	Artikel 7
Artikel 8 inledningsfras	Artikel 8 inledningsfras
Artikel 8.1	Artikel 8 a
Artikel 8.2	Artikel 8 b
Artikel 9, 10 och 11	Artikel 9, 10 och 11
Artikel 12 inledningsfras	Artikel 12 inledningsfras
Artikel 12.1	Artikel 12 a
Artikel 12.2	Artikel 12 b
Artikel 13, 14 och 15	Artikel 13, 14 och 15
Artikel 16 inledningsfras	Artikel 16 inledningsfras
Artikel 16.1	Artikel 16 a
Artikel 16.2	Artikel 16 b
Artikel 16.3	Artikel 16 c
Artikel 17.1	Artikel 17.1
Artikel 17.2 inledningsfras	Artikel 17.2
Artikel 17.2 led 2.1	Artikel 17.3 a - e
Artikel 17.2 led 2.2	Artikel 17.3 f och g
Artikel 17.2 led 2.3	Artikel 17.4
Artikel 17.2 led 2.4	Artikel 17.5
Artikel 17.3	Artikel 18.1

Artikel 17.4	Artikel 18.2
Artikel 17a.1	Artikel 19.1 första stycket
Artikel 17a.2	Artikel 19.1 andra stycket
Artikel 17a.3	Artikel 19.2
Artikel 17a.4	Artikel 19.3
Artikel 17b.1	Artikel 20.1 första stycket
Artikel 17b.2	Artikel 20.1 andra stycket
Artikel 17b.3	Artikel 20.2
Artikel 17b.4	Artikel 20.3
Artikel 17b.5	Artikel 20.4
Artikel 17b.6	Artikel 20.5
Artikel 17b.7	Artikel 20.6
Artikel 17b.8	Artikel 20.7
Artikel 18.1 a	_____
Artikel 18.1 b i	Artikel 21.1
Artikel 18.1 b ii	Artikel 21.2
Artikel 18.1 c	Artikel 21.3
Artikel 18.2	_____
Artikel 18.3	Artikel 22
Artikel 18.4	Artikel 23.1
Artikel 18.5	Artikel 23.2
Artikel 18.6	Artikel 23.3

_____	Artikel 24 ¹¹
_____	Artikel 25 ¹²
_____	Artikel 26
_____	Artikel 27
Artikel 19	Artikel 28
_____	Bilaga I
_____	Bilaga II

_____

---

¹¹ Direktiv 2000/34/EG artikel 3.
¹² Direktiv 2000/34/EG artikel 4.